SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:421

av Boriana Åberg (M)

Gör sjukhus till demonstrationsfria zoner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa demonstrationsfria zoner kring sjukhus och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kraven på politisk neutralitet för offentligt anställda inom vården och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige råder grundlagsskyddad yttrande- och demonstrationsfrihet. Demonstrationsfriheten innebär rätten att anordna och delta i demonstrationer på allmän plats. Enligt 2 kap. 10 § ordningslagen (1993:1617) får Polismyndigheten endast vägra tillstånd till en allmän sammankomst om det är nödvändigt med hänsyn till ordningen eller säkerheten vid sammankomsten eller i dess omedelbara närhet. Det krävs mycket starka skäl för att neka tillstånd till en demonstration.

Närheten till sjukhus och andra vårdinrättningar borde utgöra ett sådant skäl. Hänsyn måste tas till människor som söker vård i en utsatt situation, men också till att vårdpersonal ska uppfattas som politiskt neutral i sin yrkesutövning.

I dag saknar Sverige lagstiftning som tydligt reglerar politisk neutralitet för offentligt anställda. Det innebär att exempelvis entréer till sjukhus kan bli arenor för politiska manifestationer och demonstrationer. Det är en olycklig utveckling.

Patienter som passerar genom sjukhusens entréer är ofta oroliga inför undersökningar, behandlingar eller besked som kan förändra hela deras liv. De ska inte behöva mötas av sjukvårdspersonal som deltar i politiska demonstrationer, skanderar slagord eller viftar med politiska symboler och flaggor. Inte heller ska en patient behöva känna oro för att bemötas annorlunda på grund av etnicitet, religion, politisk uppfattning eller annan bakgrund. Förtroendet för en opartisk och likvärdig vård måste värnas.

Inspiration kan hämtas från flera europeiska länder, däribland Tyskland, Österrike och Frankrike, som har olika former av lagstadgad neutralitetsplikt för offentligt anställda. Offentlig tjänst ska inte vara en plattform för att manifestera politiska eller religiösa övertygelser. Därför behövs tydligare avgränsningar i lagstiftningen kring demonstrationer i direkt anslutning till sjukhus och andra vårdinrättningar.

I dag ligger ansvaret i stor utsträckning på arbetsgivarna, vilket leder till otydliga regler och skiftande bedömningar. Ett nationellt regelverk skulle skapa tydlighet för både personal och patienter samt stärka allmänhetens förtroende för vårdens opartiskhet.

Boriana Åberg (M)